

1 Ozolkoka pils

Apraksti liecina, ka viena no arhitektoniski skaistākajām ēkām Alūksnē bijusi Ozolkoka pils. Tā barona Burharda Kristofa fon Fitinghofa laikā, 18. gadsimta 90. gados, būvēta pēc itāliešu villu arhitektūras paraugiem un bijusi viens no agrīnākajiem ampīra stila paraugiem Vidzemē.

Ēkas vidusdaļa bija divstāvu, bet sānu daļas - vienstāva ar lēzenu jumtu, lejas portālu pils vidus daļā izcēla šaurs, uz konsolēm balstīts balkons, kura apakšējās malas padziļinājumā bija redzami ar piecdāļu kroni rotāti, zeltīti ēkas cēlāja iniciāli "C.B.V".

Ozolkoka pils nodega 1903. gadā, vietējiem zemniekiem cīnoties pret muižniecību.

2 Ampīra stila vārti

Būvēti 19. gadsimta sākumā ampīra (franču klasicisma) stilā. Jau ar savu formu uzsver ieeju vietā, kur cīvēka acij un garam sagaidāma ipāša pierede: iespēja domāt par pasauli un sevi tajā. Virs vārtiem apzeltūtie burtiem vizējis franču dzejnieka Žaka Delilles vārdos izteiktais parka moto franču valodā:

„Daba runāja uz Cilvēku: Uzklausi mani, tu redzi visus šos dārgumus. Tie pieder tev, to krāšņajā mežonībā un pirmatnējā bagātībā; mani nepabeigtie darbi alkst pēc tavām spejām.”.

3 Alūksnes Jaunā pils

Pašā Alūksnes sirdī, blakus gleznaīnajam ezeram, lepni gozējas Alūksnes Jaunā pils un tai piegulošais muīžas parks. Pils, kas celta vēlās Tjūdoru neogotikas stilā 19. gadsimta otrajā pusē pēc barona Aleksandra Jozefa fon Fitinghofa pasūtījuma, ir viens no ievērojamākajiem arhitektūras pieminekiem Latvijā. Pils iekštelpas sevī slēpj dažādu arhitektūras stilu mākslinieciskos sienu un griestu gleznojumus, no kuriem daļa ir atsegta.

4 Apaļais tornis

Alūksnes Jaunās pils ēku kompleksā ietilpst Apaļais tornis, kas muīžas laikos, iespējams, izmantots kā pieleikamais un ledus pagrabs. Nostāsti vēsti, ka no pils līdz tornītim bijusi pazemes eja, taču tās esamība līdz šim nav apstiprināta. Pēc Apaļā torņa renovācijas, kas tika pabeigta 2012. gadā, tas tiek izmantots Alūksnes muzeja ekspozīcijām.

5 Ledus pagrabs

Alūksnes Jaunās pils ēku kompleksā ietilpst arī Ledus pagrabs, kas muīžas laikos, iespējams, izmantots vīna uzglabāšanai. Pēc Ledus pagraba renovācijas, kas tika pabeigta 2012. gadā, tas tiek izmantots Alūksnes muzeja ekspozīcijām.

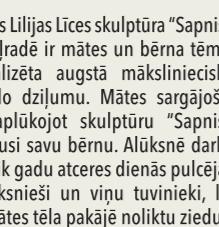
6 Strūklakas pie Alūksnes Jaunās pils

1974. gadā, pēc tēlnieces Rutas Svilēs projekta, muīžas parka diķos atklāja divas strūklakas. To tehniskais izpildītājs bija Alberts Grīvnieks. 2002. gada augustā strūklakas tika atjaunotas un to tehniskais autors ir Alvīts Grīvnieks.

7 Skulptūra "Sapnis"

1970. gadā tika uzstādīta tēlnieces Lilijas Līces skulptūra "Sapnis". Viena no vadošajām L. Līces dailīradē ir mātes un bērna tēma, kas tēlnieces darbos vienmēr realizēta augstā mākslinieciskā kvalitātē, ar pārliecinošu emocionālo dzījumu. Mātes sargājošo, mierinošo siltumu mēs izjūtam, aplūkojot skulptūru "Sapnis". Tajā atveidota māte, kas klēpī ieskāvusi savu bērnu. Aliņsnē darbs vairāk pazīstams kā Mātes tēls. Pie tā ik gadu atceres dienās pulcējas politiskās represijas pārīcētieši alūksnieši un viņu tuvinieki, lai piemiņētu traģiskos notikumus un Mātes tēla pakājē nolikušu ziedus.

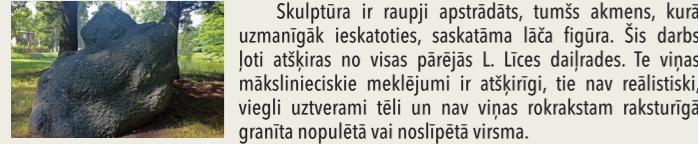
APSKATES OBJEKTI:

- 1 Ozolkoka pils, zudusi
- 2 Ampīra stila vārti, zudusi
- 3 Alūksnes Jaunā pils
- 4 Apaļais tornis
- 5 Ledus pagrabs
- 6 Strūklakas pie Alūksnes Jaunās pils
- 7 Skulptūra "Sapnis"
- 8 Skulptūra "Lāču māte"
- 9 Skulptūra "Nāra"
- 10 Kolonāde
- 11 Akmens tilts
- 12 Ampīra stila (Venēciešu) tilts, zudis
- 13 Palmu māja
- 14 Katrīnas ratu ritenis
- 15 Kīniešu paviljons, zudusi
- 16 Ovālā strūklaka
- 17 Putnu paviljons
- 18 Kolumba ola, zudusi
- 19 Fitinghofu dzimtas mauzolejs
- 20 Eola templis
- 21 Granīta obelisks
- 22 Granīta soli
- 23 Aleksandra paviljons
- 24 Diānas tēls, zudis
- 25 Apaļā strūklaka
- 26 Pomonas templis
- 27 Apolona krušu tēls, zudis
- 28 Vīnogu vācējas (Vindzorietes) tēls, zudis
- 29 Kanovas väze
- 30 Prinča salīpa
- 31 Alūksnes brāļu kapi
- 32 Skulptūra "Ilgas"

Foto: Alūksnes muzeja krājums, A. Grīvnieks, J. Rāga, L. Šmits, J. Dzedzels. Izdevums izstrādāts SIA "Arhitekta L. Šmita darbnīca", iespiests SIA "Gutenbergs druka".

8 Skulptūra "Lāču māte"

1974. gadā uzstādīta tēlnieces Lilijas Lices skulptūra "Lāču māte". Darbs mākslas vēsturē ir zināms arī ar nosaukumiem "Aijā ūžu" vai "Lāča bērni". L. Lices dailīradē bieži vien skulptūru nosaukumus sastopamas tautasdīzesmu rindas.

9 Skulptūra "Nāra"

1974. gadā uzstādīta tēlnieces Rutas Sviļes skulptūra "Nāra", kas ir kailfigūras tēlojums. R. Sviļes dailīradē tā ir viena no retajām lielformāta skulptūrām, kas ir eksponēta pilsētā. Tēla jūtama atsauce no franču modernisma pārstāvja Aristida Maijola skaituma ideāliem, kur akcentēts sievietes ķermeņa sievišķīgās formas. Skulptūras plastiskajai formai ir raksturīga skārbā stila lakoniskā izteiksme un romantisks tēmas traktējums.

10 Kolonāde

Kolonāde būvēta 19. gadsimta beigās un ir vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis. Alūksnes parkā pie Jaunās pils tā atrodas kopš 20. gadsimta 60. gadiem. Tolaik, pēc rajona Darbalaužu deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētāja Kārla Ūbeļa rīkojuma, kolonāde pārvesta no Gaujienas baronu kaplīcas, kur bijusi paredzēta nojaukšanai.

11 Akmens tilts

Akmens tilts ir vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis. Vēsturiski tas atradies Margaritas ielā, kas veda uz 1903. gadā nodedzināto Ozolkoka pilī. 20. gadsimta otrā pusē parkā pie Alūksnes Jaunās pils tika uzcelts pašreizējais tilts, izmantojot Margaritas akmens plāksnes. 2010. gadā veikts tilta remonts, papildinot tiltu ar iztrūkstošajiem elementiem.

13 Palmu māja

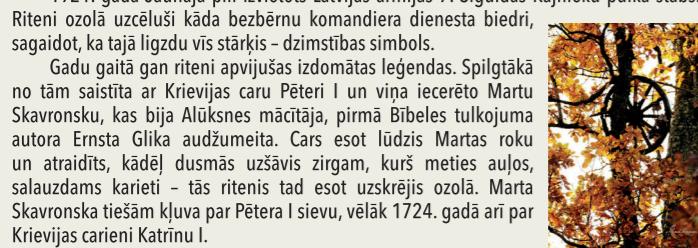
Palmu māja būvēta 18. gadsimta beigās. Palmu māja tika būvēta kā muižas oranžērija ar stiklotu jumtu un plašiem logiem galvenajā fasādē. Māja audzēja eksotiskus augus, bet ziemās izmitināja Putnu paviljona iemītniekus. Centrālajā telpā, bagātīga sienu dekora ieskauta, bijusi izvietota dzimtas mākslas darbu galerija, kā arī dažādas pasaules apceļojumu liecības - gliemežnīcas, minerāli, putnu izbāzeji, moderni fizikāli aparāti.

Pēc I Pasaules kara kolekcijas izvestas, stiklā jumts nomainījis pret skārdu, logu vietā uzmūrētas sienas, ēķa ierīkoti dzīvokļi. Pēc nacionalizācijas ēķa bijusi eljas spiestuve, II Pasaules kara laikā nacistu geto. Vēlāk - autotransporta kombināts, autobusu parks. Pašreiz ēķa ir privātpāsums.

14 Katrīnas ratu ritenis

1921. gadā Jaunajā pilī izvietots Latvijas armijas 7. Siguldas Kājnieku pulka štābs. Riteni ozolā uzcēluši kāda bezbērnu komandiera dienesta biedri, sagaidot, ka tajā līdzdu visi stārkis - dzimstības simbols.

Gadu gaitā gan riteni apvijušas izdomātas leģendas. Spilgtākā no tām saistīta ar Krievijas caru Pēteri I un viņa iecerēto Martu Skavronsku, kas bija Alūksnes mācītāja, pirmā Bībeles tulkojuma autora Ernstā Glikā audzumeita. Cars esot lūdzis Martas roku un atraidīts, kādēļ dūsmās uzšāvis zirgam, kurš meties aulos, salauzdamas karieti - tās ritenis tad esot uzskrējis ozolā. Marta Skavronka tiešām kļuva par Pētera I sievu, vēlāk 1724. gadā arī par Krievijas cariņi Katrinu I.

15 Putnu paviljons

Būvēts 19. gadsimta 40. gados pēc barona Aleksandra Jozefa fon Fitinghofa sievas vēlmes un lūguma. Ar smalku sietu apvilktajā, ažūrajā metāla konstrukcijas japānu stila paviljonā varoņi dzīvojuši vairāk nekā simts putni. Ziemās putni pārvesti uz Palmu māju.

Paviljonu vainagoja divos līmenos izvietoti kupoli. Pirmo kupolu rotāja četri vara skārda kaluma pūki ar ūsām, astēm un spāriem. Otru kupolu vainagoja lode un vara skārda kaluma putna skulptūra. Dažākt celtne saukta arī par Drakonu paviljonu. Paviljona vidū bija granīta barotavas traukis.

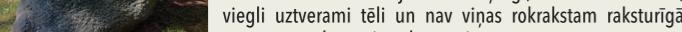
20. gadsimta 30. gados paviljons bija stipri nolietojies, tāpēc ar Pieminekļu valdes atlauju tas 1939. gadā tika demontēts.

2018. gada vasarā atklāts restaurētais Putnu paviljons.

16 Ovālā strūklaka

Strūklaka uzstādīta 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma. Dažākt tautā saukta arī par Turku avotu, aicinādot norādot uz strūklakas eksotisko dabu. Strūklakas baseins ir veidots no diviem gludi apstrādātiem sārtā granīta gabaliem, kas savilkti ar divām dzelzs skavām. Ūdens strūklakai nemīts un pievadīts pa vara caurulēm no Kalnezeru parka vidū.

2018. gada vasarā atklāta restaurēta Ovālā strūklaka.

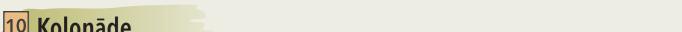
17 Putnu paviljons

Būvēts 19. gadsimta 40. gados pēc barona Aleksandra Jozefa fon Fitinghofa sievas vēlmes un lūguma. Ar smalku sietu apvilktajā, ažūrajā metāla konstrukcijas japānu stila paviljonā varoņi dzīvojuši vairāk nekā simts putni. Ziemās putni pārvesti uz Palmu māju.

Paviljonu vainagoja divos līmenos izvietoti kupoli. Pirmo kupolu rotāja četri vara skārda kaluma pūki ar ūsām, astēm un spāriem. Otru kupolu vainagoja lode un vara skārda kaluma putna skulptūra. Dažākt celtne saukta arī par Drakonu paviljonu. Paviljona vidū bija granīta barotavas traukis.

20. gadsimta 30. gados paviljons bija stipri nolietojies, tāpēc ar Pieminekļu valdes atlauju tas 1939. gadā tika demontēts.

2018. gada vasarā atklāts restaurētais Putnu paviljons.

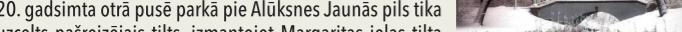
18 Fitinghofu dzimtas mauzolejs

Fitinghofu-Sēlu dzimtas mauzolejs ir būvēts 1831. gadā pēc Paula fon Fitinghofa pasūtījuma (arhitekts Johans Vilhelms Krauze). Mauzolejā aplabāti paši tuvākie Fitinghofu dzimtas radinieki. Šurp pārvesti dzimtas sarkofāgi no Kapsētas pussalas un pat no Rēveles (tagad - Tallina). Apkārt mauzolejam tika izrakts grāvis un zeme iesvētīta.

Mauzolejs ir vēlākā klasīcisma rotandas tipa mūra ēka uz četrstūra formas granīta platformas. To sedz kupols. Mauzolejam ir virszemes telpa, bet apbedījumi izvietoti velvēs pazemes telpā. 1900. gadā noejā uz pazemes telpu tika aizbērta.

Vēlākos laikos aplēptās mantas meklētāji telpas vidusdāļā uzlauzuši grīdu un cokola sānu sienas - kapenes tika izpostītas. Visas marmora plāksnes gājušas bojā, nav saglabājušies arī mauzoleja priekšā bijušie kapu pieminekļi un marmora krusti.

2018. gada rudenī atklāts restaurētais Fitinghofu dzimtas mauzolejs.

19 Eola templis

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

Eola templis būvēts 18. gadsimta otrajā pusē pēc barona Otto Hermana fon Fitinghofa-Sēla pasūtījuma.

E